

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 20 października 2025 roku

Sprawa: Odpowiedź MFiG
Znak sprawy: DD3.056.17.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55 e-mail:
kancelaria@mf.gov.pl

Szanowny Panie, w odpowiedzi na petycję z 24 lipca 2025 r., proszę przyjąć następujące wyjaśnienia.

Przedmiot petycji

Petycja dotyczy przywrócenia świadczenia wychowawczego (800+) dla dzieci kontynuujących naukę do ukończenia 26. roku życia oraz podjęcia działań legislacyjnych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych¹, dotyczących:

- wprowadzenia wspólnego rozliczania się z uczącym się dzieckiem do 26. roku życia – niezależnie od stanu cywilnego i wspólnego zamieszkiwania rodziców,
- wprowadzenia tzw. ilorazu rodzinnego – na wzór Francji czy Niemiec – gdzie wysokość podatku ustala się na podstawie liczby osób w rodzinie (np. model: liczba dzieci dzieli podstawę opodatkowania),
- zwiększenia kwoty wolnej od podatku lub ulgi prorodzinnej dla rodzin utrzymujących dzieci studiuje – w formie zwiększonych progów lub dodatkowej ulgi miesięcznej.

¹ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, z późn. zm.), zwana dalej: „Ustawą PIT”

Stan prawny

Ustawa PIT nie stanowi głównego instrumentu polityki prorodzinnej. Uzupełnia ona jedynie inne rozwiązania adresowane do rodzin, tj. programy społeczne, takie jak: „Rodzina 800+”, „Dobry Start”, czy „Aktywny Rodzic”.

Zawarte w ustawie PIT rozwiązania wspierają natomiast rodziny z dziećmi poprzez następujące instrumenty:

- podatkową ulgę na dzieci, która umożliwia – pod określonymi warunkami – odliczenie od podatku określonej w ustawie kwoty na każde wychowywane dziecko (kwota miesięcznej ulgi na pierwsze i drugie dziecko jest taka sama i wynosi po 92,67 zł, kwota ulgi na trzecie dziecko to 166,67 zł, a na czwarte i każde kolejne dziecko po 225 zł),
- dodatkowy zwrot dla rodzin o niższych dochodach, których dochody, i w konsekwencji niski podatek, nie pozwalają na skorzystanie w całości z ulgi na dzieci. Ustawa PIT w takim przypadku przewiduje uzyskanie zwrotu niewykorzystanej części ulgi na dzieci, w „brakującej wysokości”, która nie przekracza sumy składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne opłaconych przez podatnika,
- ulgę dla rodzin 4+, z której mogą korzystać podatnicy wychowujący co najmniej 4 dzieci, a polegającą na zwolnieniu z podatku dochodowego przychodów uzyskiwanych przez rodziców do określonego limitu rocznego (85 528 zł), co znacząco zwiększa ich dochód do dyspozycji i stanowi istotne wsparcie finansowe,
- zwolnienie z podatku dochodowego świadczeń uzyskiwanych w ramach programów „Rodzina 800+”, „Dobry start”, czy „Aktywny rodzic”, dzięki któremu całość świadczenia trafia bezpośrednio do rodzin, zwiększając ich dochód do dyspozycji i wspierając w pokrywaniu kosztów związanych z wychowywaniem dzieci.

Dodatkowo, zauważyć należy, że studiujące dzieci, które uzyskują własne dochody, mają możliwość skorzystania z przewidzianych w ustawie PIT zwolnień podatkowych. Najbardziej powszechnym z nich jest zwolnienie z podatku dla młodych do 26. roku życia, które stanowi istotne wsparcie dla młodych podatników rozpoczynających aktywność zawodową.

Ponadto od 2022 roku w podatku dochodowym od osób fizycznych obowiązuje skala podatkowa z kwotą wolną w wysokości 30 tys. zł, jednym progiem dochodowym w wysokości 120 tys. zł oraz dwoma stawkami podatku 12% i 32%, przy czym stawka 32% ma zastosowanie jedynie do nadwyżki dochodów ponad kwotę 120 tys. zł.

Stanowisko wobec postulatów zawartych w petycji

Odpowiadając na pierwszy postulat z petycji dotyczący rozszerzenia świadczenia wychowawczego (800+) na dzieci kontynuujące naukę do ukończenia 26. roku życia, informujemy, że zmiany w zakresie świadczeń społecznych należą do kompetencji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Pragniemy jednak wskazać na szacunkowy koszt takiego rozwiązania. Na podstawie danych z zeznań podatkowych, wiadomo, że w 2024 roku w uldze na dziecko w podatku PIT zostało zgłoszonych ok. 727 tys. dzieci w wieku 18-25 lat. Oznacza to, że spełniały one warunki wskazane w petycji (kontynuacja nauki, obowiązki alimentacyjne). Rozszerzenie świadczenia wychowawczego na takie dzieci wiązałoby się z dodatkowym rocznym kosztem ok. 7 mld zł dla sektora finansów publicznych.

Jednocześnie, należy wskazać, że jest to jedynie dolna granica oszacowania, ponieważ nie uwzględnia pełnoletnich dzieci w rodzinach z jednym dzieckiem niespełniających kryterium dochodowego w uldze na dziecko oraz dzieci przedsiębiorców rozliczających się innymi formami opodatkowania. W związku z tym, ostateczny koszt zaproponowanego rozwiązania byłby zdecydowanie wyższy.

Podstawową zasadą w podatku dochodowym od osób fizycznych jest to, że podatek jest rozliczany indywidualnie przez każdego podatnika.

Wyjątkami od tej zasady są preferencje przewidziane w ustawie PIT. Są nimi m.in. wspólne rozliczenie małżonków, dzięki któremu małżonkowie, łącząc swoje dochody, mogą zastosować korzystniejszą dla siebie metodę rozliczenia, czy rozliczenie się jako osoba samotnie wychowująca dziecko, która jest formą rekompensaty za brak drugiego rodzica w gospodarstwie domowym i ma na celu wyrównanie ich sytuacji podatkowej względem pełnych rodzin.

Odnosząc się z kolei do propozycji wprowadzenia wspólnego PIT dla rodzin oraz kwoty wolnej od podatku dla każdego członka rodziny, informujemy, że tego rodzaju propozycje (tzw. iloraz podatkowy) były przedmiotem analiz w Ministerstwie Finansów.

W przypadku małżonków wychowujących dzieci mechanizm obliczeń zakładał następujące kroki:

- dochody obojga małżonków są sumowane,
- każdy z małżonków odlicza indywidualnie przysługujące mu kwoty pomniejszające dochód,
- po dokonaniu odliczeń suma dochodów jest dzielona przez liczbę osób w rodzinie, tj. liczbę dzieci powiększoną o 2 (obejmującą obydwój rodziców),
- od tak uzyskanej wartości oblicza się podatek według obowiązującej skali,
- ostateczna wysokość zobowiązania podatkowego stanowi iloczyn uzyskanego podatku i wspomnianej wcześniej liczby osób w rodzinie.

Analogiczny mechanizm przewidywano dla osób samotnie wychowujących dzieci:

- dochód osoby samotnie wychowującej dzieci podlega podziałowi przez liczbę dzieci powiększoną o 1 (obejmującą rodzica),
- od tak uzyskanej wartości oblicza się podatek według obowiązującej skali,
- końcowe zobowiązanie podatkowe stanowi iloczyn obliczonego podatku i liczby osób w gospodarstwie domowym (liczby dzieci powiększonej o 1).

Według analiz Ministerstwa Finansów, wprowadzenie ilorazu podatkowego w przedstawionej powyżej formule (w warunkach 2026 roku) wiązałoby się ze zmniejszeniem dochodów z PIT o ok. 17,8 mld zł². Co więcej, aż 56,7% korzyści trafiłoby do rodziców z grupy 10% najlepiej zarabiających podatników na skali, podczas gdy tylko około 4,6% do rodziców z dolnej połowy rozkładu dochodów⁶. Oznacza to, że średnia korzyść 10% najlepiej zarabiających podatników byłaby prawie dwunastokrotnie wyższa, niż korzyść podatników osiągających dochody

² Obliczenia za pomocą modelu mikrosymulacyjnego Ministerstwa Finansów i indywidualnych danych PIT/ZUS z 2024 roku. Dane zwaloryzowano na 2026 rok przy zastosowaniu wytycznych Ministra Finansów dotyczących użycia wskaźników makroekonomicznych: <https://www.gov.pl/web/finanse/wytyczne-sytuacja-makroekonomiczna>.

mniejsze lub równe medianie dochodów na skali podatkowej. Trudno uzasadnić takie rozwiązanie z perspektywy sprawiedliwości podatkowej.

Polska obecnie należy do krajów OECD o jednych z najwyższych preferencji podatkowych dla rodzin z dziećmi, co oznacza, że ich obciążenie podatkowe jest już obecnie znacząco niższe, niż w przypadku singli. W 2024 roku klin podatkowy „modelowego singla” był o 22,8 punktu procentowego wyższy niż modelowej rodziny z dwójką dzieci i jednym pracującym rodzicem. Był to drugi najwyższy poziom preferencji wśród krajów OECD³.

Jednocześnie badania wskazują, że transfery pieniężne mają zazwyczaj niewielki pozytywny wpływ na dzietność⁴, natomiast często okazują się nieefektywne. Wynika to z tego, iż – tak jak w przypadku analizowanego powyżej tzw. ilorazu podatkowego – wiążą się one z istotnymi kosztami dla sektora finansów publicznych, przy czym środki te trafiają głównie do rodzin, które już mają dzieci lub do osób o najwyższych dochodach, dla których kwestie finansowe nie stanowią istotnej bariery w powiększaniu rodziny.

Przechodząc już do ostatniego z postulatów, tj. zwiększenia kwoty wolnej od podatku lub ulgi prorodzinnej dla rodzin utrzymujących dzieci studiujące, informuję, że zgodnie z powszechnie wyrażanym w literaturze przedmiotu poglądem, ustawodawca ma znaczną swobodę w określaniu w ustawie stanów faktycznych stanowiących podstawę opodatkowania lub podstawę ulgi podatkowej. Ma on także znaczną swobodę w kształtowaniu poszczególnych konstrukcji prawnopodatkowych. Obowiązek równego traktowania obywateli i innych podmiotów wynika z konstytucyjnej zasady równości. Zasada ta wiąże nie tylko, gdy ustawodawca ogranicza prawa lub obowiązki, ale także gdy przyznaje prawa lub nakłada obowiązki. W każdym przypadku podmioty należące niewątpliwie do tej samej kategorii (rodzice mający na utrzymaniu dzieci) muszą być traktowani równo, a podmioty należące do istotnie różnych kategorii mogą być traktowane różnie.

Wobec powyższego wprowadzenie dodatkowego kryterium różnicującego prawo do skorzystania z wyższej kwoty wolnej lub wyższej ulgi prorodzinnej, przysługującej jedynie rodzicom utrzymującym dzieci studiujące, może być potraktowane jako złamanie konstytucyjnej zasady równości.

Trybunał Konstytucyjny uznaje⁴, że zasada równości jest przestrzegana wtedy, gdy każdy obywatel może stać się adresatem każdej z norm przyznających określone prawo obywatelskie. Nie można więc różnicować obywateli ze względu na kryteria powodujące powstanie zamkniętych kategorii o zróżnicowanym statusie prawnym. Sprawiedliwość podatkowa jest pewnym uszczegółowieniem ogólnej zasady sprawiedliwości społecznej i dotyczy tylko sprawiedliwości obciążeń. Wyrazem sprawiedliwości podatkowej jest zwłaszcza powszechność i równość opodatkowania.

³ OECD (2025), Taxing Wages 2025: Decomposition of Personal Income Taxes and the Role of Tax Reliefs, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b3a95829-en>, s. 30. ⁴Zob. Bokun, A. Cash transfers and fertility: Evidence from Poland's Family 500+ Policy, Demographic Research: Volume 51, Article 28, 2024, DOI: 10.4054/DemRes.2024.51.28., Gromadzki, J. Universal Child Benefit and Child Poverty: The Role of Fertility Adjustments, IZA Discussion Paper No. 17456.

⁴ Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 kwietnia 1994 r. sygn. akt K. 10/93 w sprawie niezgodności z Konstytucją RP art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Mając na uwadze powyższe, Ministerstwo Finansów uznaje za niezasadne postulaty wyrażone w petycji i nie przychyli się do ich realizacji.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jarosław Szatański

Dyrektor

Departamentu Podatków Dochodowych w

Ministerstwie Finansów